

ת"פ (באר שבע) 24560-09-22 - מדינת ישראל נ' חסאן נאסרה

ת"פ (באר-שבע) 24560-09-22 - מדינת ישראל ע"י נ' חסאן נאסרה ע"שלום באר-שבע

ת"פ (באר-שבע) 24560-09-22

מדינת ישראל ע"י

ב"כ עו"ד רונן בוחניק

נגד

חסאן נאסרה ע"י

ב"כ עו"ד יוסי רומנו

בית משפט השלום בבאר-שבע

[26.01.2025]

כבוד השופטת אחינעם צוריאל

החלטה

רקע כללי

1. לפני בקשה לקבוע כי הנאשם אינו חייב להשיב לאשמה לפי סעיף 158 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ";), ובצידה כטענה חלופית ומשלימה, בקשה לביטול כתב האישום ולזיכו הנאשם מטעמים של הגנה מן הצדק (להלן: "הבקשה").
2. כתב האישום מייחס לנאשם שתי עבירות של השמטת הכנסה מדו"ח, לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה") ושתי עבירות של מרמה, ערמה ותחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודה.
3. מעובדות כתב האישום עולה כי בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, שנות המס 2019-2020, היה הנאשם הבעלים של סופר מרקט "אקסטרא מרקט" הממוקם בעיר רהט. בתאריך 3.1.21 במסגרת חיפוש משטרתי אשר בוצע בבית בו מתגורר הנאשם, נתפסו כספים השייכים לנאשם בסכום כולל של 912,067 ₪. מהצהרות ההון שהגיש הנאשם לשנים 2013 ו-2018 והדוחות השנתיים שהגיש לשנים 2019-2020 (ראו טבלאות בסעיפים 5,6 לכתב האישום), עולה כי הנאשם העלים הכנסות בשנות המס 2019 ו-2020 בהיקף שאיננו ידוע במדויק למאשימה, אך בסכום שאינו פחות מ-503,259 ₪ אשר באו לידי ביטוי בגידול הון מזומנים של הנאשם, באופן בלתי מוסבר, מיום 31.12.18 ועד למועד תפיסת הכספים ביום 31.1.21.

4. ביום 24.4.23 הוגש מענה בכתב לכתב האישום. הנאשם הודה כי במסגרת החיפוש שנערך במתחם בו מתגוררים הוא ובני משפחתו נתפסו הכספים המפורטים בכתב האישום. לטענת הנאשם, הכספים שנתפסו שייכים לו, לרעייתו השניה ולאמו, וכי שתיהן אינן נכללות בהצהרות ההון שהוגשו מטעמו. נטען כי למאשימה הומצאו, בהתאם לבקשתה, אסמכתאות על קצבאות בהיקפים של עשרות אלפי שקלים בשנה שנמשכו מחשבונות הבנק במזומן עבור אמו ורעייתו השנייה של הנאשם, אך הראיות לא קיבלו כל התייחסות בכתב האישום. הנאשם כפר בהשמטת ההכנסה. עוד נטען כי המזומן שהיה ברשותו של הנאשם קיבל ביטוי בהצהרות ההון ויתר הסכומים שנתפסו שייכים לאימו ורעייתו, ואין כל פסול בהחזקת הכספים במזומן בבית המשפחה.

טיעוני הצדדים

5. עם תום פרשת התביעה הוגשה הבקשה דנן. נטען כי במהלך פרשת התביעה, לא הובאו ראיות להוכחת טענתה של המאשימה בדבר בעלותו המלאה והבלעדית של הנאשם על הכסף שנתפס בביתו במהלך החיפוש. הנאשם כפר בכך שהכספים שייכים רק לו, ואף חזר על טענה זו גם בשלב השימוע ואף במענה לאישום. לעמדת ההגנה, כפירה זו מעבירה את נטל הראיה לפתחה של התביעה להוכיח כי כלל הכספים שנמצאו שייכים לנאשם. נטען כי ממצאי הבדיקה אודות הכנסותיהן של אימו, ונשותיו של הנאשם אשר תומכים בטענת הנאשם ויש בהן בכדי לתת מענה לכספים שנתפסו לא קיבלו ביטוי בכתב האישום, ואף לא הוצגו למאשימה על אף שהיו בידי היחידה החוקרת. עוד נטען כי כלל לא הוכחה העלמת הכנסות בעסקו של הנאשם, גידול הון מזומנים אינו מהווה חבות במס ואין כל פסול בהחזקת כסף מזומן בבית. כמו כן נטען כי התחשיב בכתב האישום שגוי, שכן הצהרת ההון לשנת 2018 אינה כוללת את הנכסים של אימו ואשתו השניה. כטענה חלופית טען ב"כ הנאשם להורות על ביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן צדק בשל פגמים שנפלו בניהול ההליך. נטען כי אף אחד מהחוקרים לא לקח אחריות על חקירת הנאשם שסומנה ת/2. כמו כן, לא צורפו כלל הצרופות להודעות ואף דו"ח החיפוש בעסק לא הועבר לידי ההגנה. עוד נטען כי ראיה מרכזית והיא, מסמך ריכוז של דפי הבנק שערך החוקר (נ/6), אשר לטענת ההגנה תומכת בגרסתה, הוסתרה מההגנה ואף מהמאשימה. נטען כי אם הדברים היו ידועים מלכתחילה הנאשם היה מנהל את הגנתו באופן אחר, ומשהסתיימה פרשת התביעה, לא ניתן לרפא את הפגמים ולנהל את ההליך מתחילתו, ומשכך אין מנוס מזיכוי הנאשם.

6. מנגד, לעמדת המאשימה, ועל פי הפסיקה המקובלת, סכומי הכסף שנמצאו בביתו של הנאשם מעבירים את נטל הבאת הראיות אליו, לשכנע כי מדובר בכספים שאינם חייבים בדיווח, שכן מדובר בנושאים המצויים בידיעתו האישית. עוד נטען כי אין זה מתפקידה של המאשימה לסווג את מקורות הכנסותיו של הנאשם כאשר הוא עצמו נמנע מלעשות כן. עוד הפנה ב"כ המאשימה לאמרת הנאשם, שהובאה בדו"ח העיכוב, כי כלל הכספים שנתפסו שלו, לסתירות בחקירותיו, להסלקת סכומי הכסף במקומות מסתור, להתנהלות כלכלית לא הגיונית של הנאשם בדמות נטילת הלוואות ושמירת הכסף במזומן בבית ולהודיית הנאשם בחקירותיו כי עבד ב"שחור", לא ניפק תלוש שכר לעובדיו, שילים לספקים במזומן ואף לא דיווח על כלל הכנסותיו. לאור האמור, נטען כי יש לבחון את מהימנות גרסתו של הנאשם והדבר יבחן במסגרת הכרעת הדין. עוד נטען כי פער המזומנים שנמצא בביתו של הנאשם היה צריך לקבל ביטוי בהצהרות הון קודמות שהגיש, אחרת מדובר בהצהרות כוזבות. אשר לממצאי בדיקת חשבונות הבנק של בנות המשפחה, נטען כי לא הוצגו מטעם ההגנה ראיות כי הכספים שנמשכו מחשבונות הבנק הם הכספים שנתפסו בבית ולא שימשו למטרות אחרות, בין השאר, הוצאות מחייה. אשר לטענה להגנה מן הצדק, נטען כי כלל החומרים נמסרו לידי ההגנה מבעוד מועד, והנתונים מחשבונות הבנק של בנות המשפחה הם חלק מטענת ההגנה והנטל להביאם מונח על כתפי הנאשם. אשר למסמך שסומן נ/6 נטען כי החוקר נחקר עליו, ולא הובהר באיזה אופן הגשתו המאוחרת פגמה בהגנת הנאשם. בסיכומו של דבר נטען כי ביטול כתב האישום הינו מרחיק לכת ואינו תואם את נסיבות המקרה שבפנינו.

דיון והכרעה

15. סעיף 158 לחסד"פ קובע:

- "נסתיימה פרשת התביעה ולא הוכחה האשמה אף לכאורה, יזכה בית המשפט את הנאשם - בין על פי טענת הנאשם ובין מיזמתו - לאחר שנתן לתובע להשמיע את דברו בענין".
16. ההלכה המנחה בעניין זה נקבעה בע"פ 732/76 מ"י נ' רפאל כחלון שם נקבע כי:
- "בית-המשפט לא יטה אוזן קשבת לטענה שלפיה אין להשיב לאשמה אם הובאו ראיות בסיסיות, אם כי דלות, להוכחת יסודותיה של העבירה שפרטיה הובאו בכתב-האישום ראיות בסיסיות לענין זה אין משמען כאמור ראיות שמשקלן והיקפן מאפשר הרשעה על אתר, אלא ... ראיות במידה היוצרת אותה מערכת הוכחות ראשונית, המעבירה את הנטל של הבאת ראיות (להבדיל מנטל השכנוע) מן התביעה לנאשם..."
- אין לדקדק בשלב דיוני זה כחוט השערה ולערך בדיקה מסועפת כדי להסיק אם אכן הוכח לכאורה כל פרט שולי וכל יסוד משני מאלה שהוזכרו באישום. די בכך שיהיו ראיות לכאורה לגבי היסודות המרכזיים של האישום ..."
17. בבש"פ 825/98 מדינת ישראל נ' דחלה אף נקבע כי בשלב זה של הדיון, בית המשפט אינו שוקל שיקולי מהימנות ואינו מעניק משקל לראיות לכאורה:
- "לעניינה של 'ראיה לכאורה' באשר לטענה של 'אין להשיב לאשמה', המבחן הוא מבחן "חיצוני" של ראיות התביעה "על פניהן", בלי ליתן את הדעת לשיקולי מהימנות ומשקל, פרט למקרים נדירים, שבהם חוסר המהימנות זועק מן הראיה ונטל ממנה לחלוטין את כוחה בתור שכזאת."
18. אקדים אחרית לראשית ואומר כי לאחר שבחנתי, בהתאם לקריטריונים אלה, את ראיות התביעה שהוצגו עד כה, מצאתי לדחות את הבקשה, תוך כדי הבהרה כי אין בהחלטה זו בכדי להצביע או לרמוז על הכרעת הדין שתינתן בסוף ההליך.
19. לנאשם יוחסו עבירות של השמטת הכנסה ושימוש במרמה עורמה ותחבולה בכוונה להתחמק ממס נוכח גידול הון בלתי מוסבר בדמות כסף מזומן שנמצא במתחם ביתו. המחלוקת שבין הצדדים מתמקדת בשאלה האם הכספים שנמצאו שייכים לנאשם והאם יש לו הסבר מניח את הדעת למקורם של הכספים כך שאינם חייבים בדיווח.

20. אני סבורה כי בשלב דיוני זה אין מקום לנתח בצורה מפורטת ומדוקדקת, כפי שעשה הסנגור המלומד, כל פרט ופרט על מנת להגיע למסקנה סופית ומכרעת בשאלת אחריותו של הנאשם. אין מקום להיכנס לניתוח מפורט של הראיות, על מנת שלא אאלץ לנקוט עמדה בשאלות שנויות במחלוקת, טרם הוצגה בפניי התמונה בשלמותה, ודי לשלב זה באינדיקציות הראייתיות שעלו בפרשת התביעה.
21. במתחם ביתו של הנאשם נתפסו הכספים המפורטים בכתב האישום. מדו"חות השוטרים עולה כי הכסף הוסלק במקומות שונים בבית, בין השאר בחלונות הבית ועל גופה של בתו בת ה-14. מדו"ח העיכוב (ת/7) עולה כי הנאשם מסר כי כל הכסף שנתפס אצל נשותיו שייך לו. מחקירות הנאשם עולות אינדיקציות ברורות להפעלת העסק ב"שחור", ללא דיווח כדין לרשויות המס ותוך ערבוב עם כספי המזומן הנמצאים בביתו. הנאשם בחקירותיו לא ידע לומר מה גובה ההוצאות של העסק, מסר כי משלם לספקים ולעובד השטחים במזומן, והשכירות על המבנה משולמת באמצעות מוצרים שנוטל הבעלים מבית העסק. הנאשם לא מסר פרטים מדוייקים אודות כספי הירושה שקיבל מאביו, ואף אישר כי הרכישות במזומן בבית העסק לא תמיד מתועדות ומדווחות. לגרסת הנאשם בחקירותיו, חלק מכספי המזומן הם הלוואה שנטל מהבנק אך בסופו של דבר לא עשה בה שימוש - מדובר בהתנהלות כלכלית המעלה תמיהות. הנאשם אף אישר כי לעיתים התשלום לספקים נעשה מכספי המזומן המצויים בביתו.
22. מעדותו של החוקר שפנר עולה כי ההכנסות המדווחות של העסק מעלות כי על פניו העסק בהפסד, ומתדפיסי הבנק שהוצגו, לא ניתן ללמוד על מהות הכספים שנתפסו בבית ואף נטען כי ייתכן שהכספים שימשו לצורכי מחייה. בעדותה של המפקחת רותם סבג עוקנין נמסר כי לאחר שנבדקו ההכנסות המדווחות והקצבאות של בנות המשפחה, הגיעה לכלל מסקנה שישנו מקור הכנסה שאינו מדווח או אינו ידוע. אשר לטענת הנאשם לפיה מדובר בכספים של בנות המשפחה, נמסר כי יתרות המזומן היו צריכות לקבל ביטוי בהצהרות ההון שהוגשו בשנים 2013 ו-2018.
23. נוכח כל המפורט לעיל, מצאתי כי לשלב זה די באינדיקציות אלו שעלו בפרשת התביעה על מנת להעביר את הנטל לכתפי הנאשם.
24. יפים הדברים שבעתיים משמדובר בעובדות המצויות בידיעתו המיוחדת של הנאשם, אז יידרש התובע למידה פחותה של ראיות לשם העמידה בחובת ההוכחה והנטל להביא ראיות עובר לנאשם (ראו למשל: ע"פ (י-ם) 2370/08 מדינת ישראל נ' חברת נאגם שווק ויצירת מתכת בע"מ).
25. עם זאת, יובהר כבר עתה כי אין בהעברת הנטל אל כתפי הנאשם כדי להצביע או לרמוז כי המאשימה עמדה בנטל השכנוע. בחינת העדויות והמוצגים שהוגשו במסגרת פרשת התביעה מקימה תשתית ראשונית, ומכאן הצורך והחובה של הנאשם למתן הסברים. איני סבורה כי מצב הראיות הוא כזה השולל את ההכרח לשמוע את גרסת הנאשם בנושא ולהיחשף לראיותיו.
26. אוסיף ואציין כי בשלב זה אף אין מקום להסתמך על גרסת ההגנה של המשיב כפי שנמסרה בחקירותיו. "העובדות, שבהן הודה המשיב בהודעות במשטרה, יכולות לשמש בידי התביעה כראיות נגדו, אך הסברים שהוא נתן באותן הודעות אינם בבחינת גרסה, שעל בית המשפט לשקול את מהימנותה, אלא אם כן אמר הנאשם את הדברים בעדותו בבית המשפט, וכאמור, המשפט עוד לא הגיע לשלב זה." (ע"פ 405/80 מדינת ישראל נ' זבולון בן אברהם שדמי).
27. לאור האמור, אני דוחה את טענת הנאשם כי אין לחייבו להשיב לאשמה.
- הגנה מן הצדק
28. בע"פ 2910/94 יפת נגד מדינת ישראל (28/02/96) הוכרה לראשונה טענת ההגנה מן הצדק כאמצעי הגנה מפני התעמרות מצד הרשויות כלפי נחקרים ונאשמים ונקבע בה מבחן "ההתנהגות הבלתי נסבלת של הרשות": "היינו התנהגות שערורייתית, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם. המדובר במקרים שבהם המצפון מזדעזע ותחושת הצדק האוניברסלית נפגעת, דבר שבית המשפט עומד פעור פה מולו ואין הדעת יכולה לסובלו".
29. בהמשך הורחבה הדוקטרינה, ונקבע בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נגד בורוביץ' (31/03/05) (להלן: "הלכת בורוביץ'") מבחן "הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגינות". בפסק דין זה נקבע מבחן תלת-שלבי לבחינת החלטה של ההגנה. בשלב הראשון על בית-המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שנקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו. בשלב השני על בית-המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. בשלב השלישי, עליו לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מביטולו של כתב-האישום.
30. במסגרת תיקון 51 לחסד"פ בשנת 2007 נקלטה דוקטרינת "ההגנה מן הצדק" לספר החוקים, וחוקק סעיף 149(10).
31. סעיף 149 לחסד"פ קובע כי:

"לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן-

...

- (10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".
32. על אף פגמים מסויימים שנפלו בניהול ההליך, לא מצאתי כי מדובר בפגמים מהותיים העולים לכדי פגיעה ממשית בתחושת הצדק וההגינות, עד כדי מתן סעד בדמות ביטול כתב האישום.
33. אכן חל עיכוב בהגשת כלל הצרופות להודעות שהוגשו, וכן בהמצאת דו"ח החיפוש בעסק ואף מסמך ריכוז של דפי הבנק שערך החוקר שפנר (נ/6), הובא לידיעת בית המשפט וההגנה רק במועד ההוכחות השלישי. לטענת ההגנה, אם הדברים היו ידועים מלכתחילה, הנאשם היה מנהל את הגנתו באופן אחר, ומשהסתיימה פרשת התביעה, לא ניתן לרפא את הפגמים ולנהל את ההליך מתחילתו, ומשכך אין מנוס מזיכוי הנאשם. על אף האמור, הסנגור לא הבהיר כיצד העיכוב בהמצאת המסמכים פגם בהגנתו, הלכה למעשה, אלא טען את הטענות בעלמא. לא זו אף זו, כפי שנטען ע"י ב"כ המאשימה, כלל החומרים נמסרו לידי ההגנה מבעוד מועד.
34. אשר למסמך שסומן נ/6 - מדובר למעשה בניתוח הנתונים מחשבונות הבנק של בנות המשפחה אשר הומצאו לחוקר על ידי ב"כ הנאשם, היו בידי ההגנה מראשית ההליך, וככל הנראה תתבקש הגשתן כחלק מפרשת ההגנה. ב"כ הנאשם אף חקר את החוקר שפנר בעניינו במהלך חקירתו הנגדית, כך שהתקשיתי להבין, ואף לא הובהר, באיזה אופן הגשתו המאוחרת פגמה אף היא בהגנת הנאשם. ככל שב"כ הנאשם סבר כי היה מקום לזמן עד תביעה נוסף או לחזור בו מהסכמות שניתנו בעניין, היה עליו לעשות כן, עובר להודעת ב"כ המאשימה כי תמה פרשת התביעה.
35. נוכח האמור, מצאתי לדחות אף את הבקשה לביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק.
36. יחד עם זאת, ולפנים משורת הדין, ככל שתוגש בקשה מנומקת לזימון מי מעדי התביעה בשנית או לזימון עדי תביעה כעדי הגנה, תישקל הבקשה לגופה.
- המזכירות תמציא העתק ההחלטה לצדדים.
- ניתנה היום, כ"ו טבת תשפ"ה, 26 ינואר 2025, בהעדר הצדדים.